

Revistă pentru românii de pretutindeni editată de Centrul de Studii pentru Resurse Românești
Contact: office@centruldestudii.ro

Părintele Vasile Burduja, alături de eroii români de la Țiganca

**Italia limitează libera
circulație în Europa** ▶ pag. 2

**Românii de pretutindeni -
abandonați
în Parlament** ▶ pag. 3

**Ofensiva
„moldovenizatoare”
a lui Vladimir Voronin**

**Minciuna
moldovenismului** ▶ pag. 6-7

Rădăcina răului ▶ pag. 8

**Haiducul credinței din
Timoc - premiat** ▶ pag. 8

Ape tulburi

România navighează în prezent în ape tulburi și involburate. De la răsărit este pusă la îndoială chiar existența României. Voronin reia tezele interbelice ale Cominternului: România este ultimul imperiu al Europei. Consecința logică a comuniștilor: trebuie destrămat acest imperiu, în cadrul căruia suferă ne-numărate popoare! Popoare gen olteni, munteni, bănățeni, ardeleni, maramureșeni, și nu neapărat pe ultimul loc în listă - moldoveni. Principalul ideolog al „moldovenismului” - Vasile Stati - susține că Unirea din 1859 nu este valabilă. Iar pe cea din 1918 o consideră de-a dreptul ocupație și agresiune militară. Voronin vorbește despre „Moldova lui Ștefan cel Mare” - de la

Carpați până în Transnistria - bineînțeles, sub sceptrul său marxist-leninist.

De la vest vine un alt uragan: o crimă este nejudecată ajunge să transforme politicile privind imigrația din Italia și dă peste cap principiul european al libertății de circulație. Aceeași crimă dezlanțuie o furtună mediatică din care România iese încă o dată zdrențuită.

Nici în interiorul țării românii nu sunt stăpâni. O serie de șmecherii parlamentare îi lasă pe „românii de pretutindeni” pretutindenari ai nimănu. Iar aceasta se întâmplă la sforăriile inventatorului unei noi minorități din „imperiul România” - aromânii, care

chipurile nici ei nu ar face parte din neamul românesc. Identitatea românească dinde să se dizolve cu ajutorul unor catalizatori nemernici.

În tot acest freamăt o oază de liniște poate fi găsită în cimitirul de onoare al ostașilor români de la Țiganca, din stânga Prutului, de poate fi văzut în fotografia de mai sus. Îngrijit de preotul Vasile Burduja, cimitirul eroilor români pare să-și fi găsit starea de normalitate. După ce în perioada sovietică a fost fermă de animale, acum a căpătat o formă care asigură respectul eroilor. Deși la început s-au găsit câțiva rătăciți care să încerce să-l profaneze, acum este liniște pentru eroii români de la Țiganca.

George DAMIAN

Italia limitează libera circulație în Europa

Guvernul italian a adoptat sub presiunea mass-media un decret respins de Parlamentul European care permite expulzări rapide

Crima de care este acuzat cetățeanul român de etnie rromă Romulus Mailat a declanșat o campanie de presă fără precedent în Italia. Românii care locuiesc și muncesc în peninsula de mai mulți ani s-au trezit brusc că au devenit ținte vii. Reacionând sub presiunea mass-media guvernul Prodi a adoptat un decret care permite expulzarea rapidă a românilor din Italia - dând astfel naștere la o adevărată campanie de „epurare”. În schimb, Parlamentul European s-a pronunțat pe 15 noiembrie în favoarea reafirmării dreptului la libera circulație în spațiul comunitar ca principiu fundamental al Uniunii. Legislativul comunitar a adoptat cu 306 voturi pentru, 86 împotriva și 37 de abțineri, o rezoluție comună privind dreptul cetățenilor europeni și al familiilor lor de a circula și se stabili liber pe teritoriul UE, europarlamentarii pledând, totodată, pentru o mai bună integrare socială a rromilor și promovarea unor instrumente de conștientizare privind drepturile și obligațiile comunității rrome.

117 expulzați

În total 117 cetățeni români au primit notificări privind expulzarea din Italia în cele două săptămâni care au trecut de la adoptarea de către guvernul acestei țări a unui decret ce stipulează îndepărtarea imediată de pe teritoriul italian a cetățenilor comunitari care pun în pericol securitatea publică, transmite Rompres.

Dintre cei 117 cetățeni români vizați de acest decret, adoptat de Guvernul Romano Prodi (de centru-stânga) la 21 octombrie a.c., unii au părăsit deja teritoriul Italiei și alții așteaptă să fie repatriați, unii dintre aceștia din urmă fiind plasați în centre de arest preventiv, potrivit cifrelor furnizate de Ministerul de Interne de la Roma, preluate de cotidianul Corriere della Sera, care apare la Milano. „Acționăm cu metodă și în cadrul reglementărilor existente. Acordăm întâietate expulzării persoanelor având precedente penale grave și care pot să reprezinte, deci, un pericol”, a declarat pentru ziarul milanez prefectul regiunii Genova (nord-vestul Italiei), unde 20 de persoane fac obiectul

Tăriceanu nu a reușit să-l convingă pe Prodi

măsurii de expulzare. Aceste cifre sunt în mod net sub estimările anunțate de autorități cu ocazia adoptării decretului menționat, când poliția avansa doar pentru capitala Roma cifra de 1.500 de străini pasibili de expulzare, în timp ce comisarul european pentru afaceri interne și justiție, Franco Frattini, fost ministru în guvernul de dreapta condus de Silvio Berlusconi (acum în opoziție), vorbea, potrivit presei locale, de „cel puțin 4.000/5.000 de expulzări”.

Parlamentul European, nemulțumit

Parlamentul European a purtat în prima zi a sesiunii plenare din 12-15 noiembrie de la Strasbourg, o dezbateră aprinsă privind libera circulație a persoanelor în Uniunea Europeană, în lumina recentelor evoluții privind comunitatea românilor din Italia. Prezent la dezbateri, comisarul european pentru justiție, libertate și securitate, Franco Frattini a fost solicitat să se pronunțe în legătură cu conformitatea cu legislația

europeană a decretului adoptat de guvernul italian, ce permite expulzarea cetățenilor UE ce prezintă un risc pentru siguranța publică, dar și să dea explicații referitoare la unele afirmații ale sale făcute în presa italiană.

În discursul de deschidere, Frattini s-a arătat îngrijorat de recente manifestări de xenofobie din ultima perioadă din Italia și a respins ideea expulzării în grup, subliniind că orice îndepărtare a unui cetățean comunitar de pe teritoriul unui stat UE trebuie să se facă în baza unei decizii luate individual și bine întemeiate, cu respectarea drepturilor cetățenești.

„Deși Comisia Europeană nu va tolera sub nicio formă xenofobia, ea recunoaște dreptul statelor membre de a lua măsuri pentru siguranța propriilor cetățeni”, a spus Frattini, adăugând că „siguranța și respectarea drepturilor omului trebuie să meargă mână în mână”.

Comisarul Frattini a primit critici dure din partea unor parlamentari europeni, în special pentru declarațiile sale din cotidianul Il Messagero din 2 noiembrie, în care el afirma că persoanele care locuiesc în tabere improvizate de la periferia marilor orașe pot fi ușor trimiși în țara de origine dacă nu pot să facă dovada unui loc de muncă. Liderul Grupului Socialist din PE, Martin Schulz, a spus că acele declarații mai degrabă au „exacerbat problema decât să contribuie la rezolvarea sa”. „Este inacceptabil ca dl. Frattini să se folosească de această tragedie pentru a se profila el drept un proeminent politician național de centru-dreapta”, a spus Schulz în intervenția sa, reproșându-i lui Frattini că nu se ridică „la înălțimea misiunii sale”.

Și liderul liberalilor din PE, Graham Watson, i-a sugerat lui Frattini că ar trebui să se concentreze mai mult pe responsabilitățile sale de comisar decât pe viitoarea sa carieră politică. Referindu-se la decretul guvernului italian, Watson a apreciat drept inacceptabil ca un stat UE să rescrie dreptul de liberă circulație a persoanelor în Uniune, prin acordarea de drepturi prefectilor de expulzare în regim de urgență (fără drept de apel din partea persoanei vizate) a unor cetățeni UE.

Românii de pretutindeni - abandonati în Parlament

Proiectul de lege pentru românii de pretutindeni s-a împiedicat în Parlament de invenția etniei „aromânilor“

Deputații au respins pe 24 octombrie cererea de reexaminare a legii privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni formulată de președintele Traian Băsescu, adoptând actul normativ în forma inițială. Decizia a fost luată cu 145 de voturi „pentru“ și 48 de abțineri din partea PD și PLD. Camera Deputaților este for decizional în cazul acestei legi. Potrivit formei inițiale a legii, Departamentul pentru relația cu românii de pretutindeni va fi în subordinea Cancelariei primului ministru și nu în cea a Ministerului de Externe. Traian Băsescu a trimis Parlamentului o cerere de reexaminare a acestui act normativ, în care solicita să se explice mai clar ce categorii de conaționali pot fi incluse în denumirea de „români de pretutindeni“, însă parlamentarii au preferat să nu includă precizări suplimentare.

Blocajul Canacheu

Legea privind sprijinul românilor de pretutindeni, aflată în dezbatere la Camera Deputaților a fost blocată de dorința deputatului PD Costică Canacheu de înregistrare a unei noi minorități: aromânii. Respinsă la promulgare de președintele Traian Băsescu, Legea românilor de pretutindeni s-a întors în Parlament pentru a fi refăcută. Două chestiuni au fost esențiale în această dezbatere: cui urmează să i se subordoneze în viitor Departamentul pentru Relații cu Românii de Pretutindeni și denumirile sub care sunt cunoscuți românii din afara granițelor.

Români versus filon cultural românesc

Comisia pentru drepturile omului din Camera Deputaților a reanalizat proiectul de lege și a adoptat un amendament care prevede că „prezenta lege reglementează drepturile persoanelor de etnie română, precum și ale celor care aparțin filonului cultural românesc, respectiv rumâni, vlahi, valahi, aromâni, macedoromâni, meglendoromâni, istroromâni, moldoveni etc, din afara granițelor României, denumiți în continuare români de pretutindeni, având ca scop menținerea, promovarea și afirmarea identității lor culturale, etnice, lingvistice și religioase“.

Includerea românilor din afara granițelor

țării în „filonul cultural românesc“ - noțiune destul de ambiguă pentru a fi inclusă într-o lege - reprezintă un compromis. Ideea din spatele acestei precizări este să poată fi acordat sprijin și românilor care nu sunt recunoscuți ca români în țările de origine - cum e cazul „vlahilor“ din Valea Timocului. Serbia recunoaște minoritatea română din Voivodina - însă pe românii din Valea Timocului autoritățile sârbe continuă să-i denumească „vlahi“ și să refuze acordarea de drepturi.

Varianta Canacheu

Legea românilor de pretutindeni a fost susținută de PSD, PNL și PRM - însă în rândurile deputaților PD au existat îndoiele cu privire la introducerea aromânilor între cei care țin de „filonul cultural românesc“. Deputatul PD Costică Canacheu a pledat pentru menținerea formei proiectului de lege în forma inițială, fără includerea amendamentului adoptat de Comisia pentru drepturile omului: „Proiectul se referă la cei aparținători filonului cultural românesc care lasă deschisă calea aceluia care se consideră aparținători ai filonului să se declare ca atare. Să respingem acest amendament, pentru că este injust și intrăm într-o eroare majoră prin legiferarea acestor denumiri“.

Canacheu este și președintele Comunității Aromâne din România, care pledează pentru obținerea statutului de minoritate națională a aromânilor încă din 2005. Vicepreședintele Comunității Aromâne din România, Stere Samara a susținut la începutul acestui an că obținerea statutului de minoritate națională ar atrage după sine și desemnarea de reprezentanți ai aromânilor în Parlament, precum și obținerea anumitor fonduri.

Ion Caramitru, președintele Societății de cultură macedono-română, preciza față de această atitudine la începutul anului că „sacrificând aceste adevăruri istorice unor conjuncturi politice de moment, cetățeni și foști cetățeni români de origine aromânească, grupați în asociații neguvernamentale, în țară și peste hotare, au devenit astăzi promotorii ideii potrivit căreia aromânii ar constitui, chiar și în România, o minoritate națională romanică distinctă, deosebită prin limbă și cultură de națiunea română“. Aceștia au ajuns, după cum susține Ion Caramitru, chiar să incrimineze statul român pentru pretinsa lui vină de a fi

Canacheu modifică identitatea românească

încercat să-i asimileze silnic pe aromâni, în spetă de a-i fi românizat pe înaintașii lor, mulți foști bursieri ai școlilor românești din Balcani și coloniști beneficiari ai împroprietărilor din Cadrilater.

La președinție sau guvern?

În motivarea reîntoarcerii legii la Parlament, președintele Traian Băsescu a solicitat ca DRRP să intre în subordinea președinției. Deputații au preferat să treacă DRRP în subordinea Guvernului, așa cum a fost în perioada 2000-2005. Deputatul PNL Mihăiță Calimente a spus referitor la ideea ca Departamentul românilor de pretutindeni să fie sub egida președinției, că „președintele ne creează nouă probleme, celor care suntem aici. Măcar ca aceia care sunt în afara țării să nu aibă problemele și scandalurile pe care le avem noi în țară“.

„Din experiența anterioară vă spun că, scufundat într-un ministru, departamentul funcționează mai greu. Când îi dai profilul și greutatea în cadrul Guvernului, poate coordona celelalte instituții. Poate funcționa cu foarte bune rezultate pe modelul maghiar“, a precizat deputatul PSD Titus Corlățean, inițiatorul acestui proiect legislativ. El a menționat că social-democrații au fost dispuși să facă acest compromis pentru a finaliza 'odiseea interminabilă a acestui proiect de lege', informând că pentru prima oară s-a discutat despre acest proiect de lege în 2000, fiind alte două încercări în 2003 și 2004, când a fost pus în șertar.

George DAMIAN

Ofensiva „moldovenizatoare“ a lui Vladimir Voronin

Președintele de la Chișinău a declanșat o amplă ofensivă de imagine prin care intenționează să impună teoria stalinistă a moldovenismului

Președintele moldovean Vladimir Voronin a semnat un decret privind declararea anului 2009 drept „An al sărbătoririi a 650 de ani de la întemeierea statului moldovenesc“, informează Rompres. Potrivit textului decretului, „în legătură cu împlinirea, în anul 2009, a 650 de ani de la întemeierea statului moldovenesc independent și reieșind din necesitatea cultivării spiritului patriotic și întăririi statalității Republicii Moldova, în temeiul art. 94 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, Președintele Republicii Moldova a semnat un decret, prin care anul 2009 se declară drept An al sărbătoririi a 650 de ani de la întemeierea Statului Moldovenesc“. Decretul prevede crearea unei Comisii de Stat pentru organizarea ceremoniilor dedicate acestei date, în fruntea căreia Voronin s-a numit pe el însuși,

deșemnându-și și două ajutoare principale în persoana premierului Vasile Tarlev și a președintelui Academiei moldovene Gheorghe Duca. În Comisia de organizare a evenimentului, președintele Voronin a inclus încă 16 personalități din domeniul culturii și artei, parlamentari, reprezentanți ai guvernului, savanți, dar și pe predecesorii săi Mircea Snegur și Petru Lucinschi.

Acuze la adresa României

De la venirea Partidului Comunist la putere în Republica Moldova, s-a înregistrat o recrudescență a moldovenismului, concept care susține că moldovenii nu ar fi români. Președintele Vladimir Voronin a acuzat

din nou România de subminarea statalității moldovenești prin acordarea masivă a cetățeniei române și a făcut apel la Occident să nu ignore această problemă.

Într-un interviu acordat, în exclusivitate, postului de radio Europa Liberă, Voronin a subliniat că prin „simplificarea legii de acordare a cetățeniei române moldovenilor, România pune în pericol statalitatea și identitatea națională a țării“. „Noi suntem îngrijorați de evoluția situației. Divergențele au apărut în timp. Dacă oficialii români vor continua să submineze identitatea națională a statului moldovean, relațiile dintre cele două țări nu se vor îmbunătăți. Inițiativa României de a acorda cetățenie moldovenilor a creat probleme grave pentru Chișinău“, a declarat liderul de la Chișinău, în cadrul aceluiași interviu, amenințând, totodată, că se va

Voronin încearcă din răspuțeri să se apropie de Putin

adresa „tuturor forurilor europene și internaționale pentru a apăra integritatea statală a Republicii Moldova“.

De altfel, Voronin a evocat și spectrul „unei Moldove a lui Ștefan cel Mare“. Într-un interviu la postul rusesc de televiziune, NIT din Chișinău, președintele moldovean a invocat spectrul unei Moldove a lui Ștefan cel Mare declarând că „noi avem scopul să ne integrăm în Europa unită, și acolo o să fie și Moldova lui Ștefan cel Mare, și toate celelalte state, și o să fim și noi toți împreună“, a afirmat liderul de la Chișinău.

Reacții la Chișinău

Ultimele declarații acuzatoare la adresa României făcute de președintele moldovean Vladimir Voronin, potrivit cărora relațiile dintre Chișinău și București nu vor putea deveni prietenești atât timp cât România nu va renunța la problemele identitare, sunt percepute de presa de la Chișinău ca un ultimatum inspirat și alimentat de ruși, având în vedere recentele insinuări ale președintelui rus Vladimir Putin față de „problemele“ pe care ar putea să le aibă România.

Potrivit ziarului Timpul, acest ultimatum al lui Voronin ar putea suna astfel: „Renunțați la ideea existenței oricărei identități etnice și lingvistice și a oricărei comunități istorice, culturale și spirituale între România și Basarabia, și atunci relațiile dintre România și Republica Moldova vor deveni cordiale... Acceptând ultimatumul lui Voronin, continuă cotidianul de la Chișinău, România ar urma, practic, să renunțe nu doar la niște teritorii la care nici nu mai pretinde, ci și la memoria sa istorică, la demnitatea de neam. Timpul nu exclude faptul că, pentru o parte a clasei politice de la București, Republica Moldova a devenit o bătaie de cap în plus și că unii politicieni chiar ar renunța cu bucurie la frații din stânga Prutului, la fel ca și unii români simpli, dar aceasta, adaugă cotidianul menționat, nu înseamnă că România poate renunța la adevărul despre identitatea etnică și lingvistică, realmente și obiectiv existentă, între cele două comunități românești din stânga și din dreapta Prutului.

Voronin nu înțelege că există „un blestem“, ca noi, moldovenii, să fim ceea ce suntem - români și să vorbim limba pe care o vorbim: limba română. Sunt niște adevăruri care nu pot fi 'ajustate' sau 'redactate' de nici o UE, nici un NATO, nici de Rusia - niște adevăruri aflate deasupra geopoliticii, care și ea e schimbătoare și vremelnică, subliniază ziarul Timpul.

Jurnal de Chișinău constată la rândul său că Voronin amplifică pe zi ce trece campania românofobă, pretinzând un lucru imposibil: ca

politicienii români să nu se mai refere la identitatea comună a populației de pe ambele maluri ale Prutului și să recunoască 'limba moldovenească... „El crede probabil că poate obține acest lucru astupând gura lumii, iar singurul său 'argument', pe care îl repetă ca un obsedat, este de fapt o insultă adusă inteligenței moldovenilor: 'Moldova a apărut mai înainte decât România', adaugă același ziar.

Miniștrii lui Voronin nu știu moldovenește

Nici un ministru de la Chișinău nu are trecut în CV limba moldovenească. Doi miniștri recunosc că vorbesc limba română, șapte - rusa, 5 - engleza, 4 - franceza, dar nici unul nu și-a trecut în CV limba moldovenească, potrivit unei investigații apărute în săptămânalul Ziarul de Gardă.

Titularii portofoliilor administrație publică, reintegrare, finanțe, industrie și infrastructură, agricultură și industrie alimentară, sănătate, protecție socială, dezvoltare informațională, în frunte cu premierul Vasile Tarlev și președintele Vladimir Voronin nu și-au trecut în CV nici una din limbile vorbite. Dacă nu i-am cunoaște, scrie Ziarul de Gardă, „am putea doar bănui că unii dintre ei vorbesc rusa, dat fiind faptul că numele ministrului integrării este ortografiat pe site Vasili, ministrul sănătății are numele tradus în rusă Ivan Ivanovici, ministrul dezvoltării informaționale a studiat la Dnepropetrovsk, iar președintele Vladimir Voronin și-a plasat pe site propria semnătură în rusă“.

Deși nici unul dintre miniștrii moldoveni nu recunoaște în CV-ul său că vorbește limba moldovenească, mulți recunosc deschis că vorbesc limba rusă. Unul dintre miniștri spune chiar că rusa este singura limbă pe care o vorbește. Vasile Ursu, ministrul transporturilor, deși scrie în CV-ul său că este de naționalitate moldovean, la capitolul limbi cunoscute a înscris doar limba rusă. În total, șapte miniștri și-au înscris în CV rusa, cinci - engleza, patru - franceza, unul - germana și unul - turca. Doar doi miniștri și-au trecut în CV - limba română. Este vorba de ministrul educației Victor Țvircun și ministrul economiei Igor Dodon, acesta din urmă având trecute cinci limbi cunoscute.

Potrivit aceleiași investigații a Ziarului de Gardă, nici conducerea parlamentului nu recunoaște limba moldovenească. Marian Lupu declară că este de naționalitate moldovean, dar vorbește doar franceza, engleza și rusa, în timp ce vicepreședintele legislativului, creștin-democratul Iurie Roșca, și-a trecut în CV doar rusa și franceza. Maria Postoico, al doilea vicepreședinte al parlamentului, nu declară nici o limbă.

În schimb, CV-urile primelor persoane în statul moldovenesc abundă de poziții deținute în organele Komsomol și în cele ale Partidului Comunist, fie de până la destrămarea URSS, fie de după, fie din toate timpurile. Astfel, Valentin Guznac, ministru al administrației publice, arată că a lucrat „în funcțiile de instructor, șef de secție, prim-secretar al Comitetului Orășenesc al Comsomolului Bălți“, Vladimir Antonesi, ministrul industriei, a lucrat la „Asociația de producere a nutrețurilor, Florești, apoi ca președinte al colhozului Kotovski, Florești“, Vasile Ursu a început cu „Școala superioară de partid din Kiev, apoi a fost șef de secție la Comitetul raional Frunze al Partidului Comunist al Moldovei, instructor la Comitetul Central al PC al Moldovei“. CV-ul președintelui Voronin abundă în detalii partinice, cu „Academia de Științe Sociale de pe lângă CC al PCUS, inspector, șef adjunct al Secției organizare a CC al PCM, prim-secretar al Comitetului Orășenesc Bender al PCM, copreședinte al Comitetului organizatoric al Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, prim-secretar al CC al PCR“.

Limbi identice - dar diferite

Președintele parlamentului de la Chișinău, Marian Lupu, a declarat pe 14 noiembrie că relațiile „înghețate“ și „foarte tensionate“ dintre Chișinău și București sunt cauzate de divergențele legate de identitate și limbă, el reluând astfel declarațiile din ultima vreme ale președintelui moldovean Vladimir Voronin. În opinia președintelui parlamentului de la Chișinău, elementul etnic nu ar trebui evidențiat în relațiile moldo-române. „Acestea trebuie să fie civilizate, bazate pe spiritul european“, a apreciat Marian Lupu.

Șeful forului legislativ de la Chișinău a recunoscut că „limbile vorbite în România și Republica Moldova sunt identice“, dar a adăugat că „este opțiunea fiecărui cetățean să se autoidentifice, e român sau e moldovean și să numească limba pe care o vorbește cum dorește“. Marian Lupu a dat ca exemplu cazul Spaniei, unde, a spus el, aceeași limbă este numită în trei feluri - spaniola, catalona și bască. Autoritățile moldovene au lansat obsesiv în ultima vreme o serie de atacuri la adresa Bucureștiului, președintele moldovean Vladimir Voronin calificând recent România drept „ultimul imperiu din Europa“, care „bagă cu sila“ tot felul de lucruri în Republica Moldova, sponsorizând opoziția de peste Prut.

Minciuna moldovenismului

Întreaga teorie a „moldovenismului“ promovată intens la Chișinău se bazează pe minciuni în serie, citări trunchiate și lipsă de deontologie științifică

Vasile Stati, principalul ideolog al „moldovenismului“, în ciuda propriilor afirmații că ar fi un marginalizat, publică într-un ritm susținut, mai ales de la venirea la putere a comunistilor la Chișinău. Astfel în ultimii ani i-au apărut în condiții grafice și de tipar excelente lucrările: *Istoria Moldovei* (Vivar Editor, Chișinău, 2002); *Dictionar moldovenesc-românesc* (Chișinău 2003); *Moldovenii din Ucraina* (Chișinău, 2007). În toate aceste volume Vasile Stati promovează teza moldovenismului susținând că locuitorii dintre Prut și Nistru ar constitui o etnie diferită de cea românească. Mai mult, Stati susține că între Carpați și Nistru ar exista etnia „moldovenilor“, diferită de cea a „valahilor“ (dintre Carpați și Dunăre) sau a „ardelenilor“ (din interiorul arcului Carpatic).

Pseudo-lingvistul Vasile Stati

„Volohii“ și „valahii“

Atât în „Istoria Moldovei“ cât și în „Moldovenii din Ucraina“ Vasile Stati expediază în câteva rânduri o problemă care se dovedește crucială pentru teoria sa. Este vorba de faptul că primele mențiuni referitoare la locuitorii spațiului dintre Carpați și Nistru îi desemnează pe aceștia drept „volohi“ - nici vorbă de „moldoveni“. Stati expediază în cele două volume această problemă afirmând direct că este vorba de „cea mai timpurie atestare a protomoldovenilor, acelor mai vechi moldoveni în spațiul devenirii lor istorice - Carpato-Nistrean“ (*Moldovenii din Ucraina*, p. 45, *Istoria Moldovei*, p. 28). Pentru Vasile Stati nu există nici pe departe vreo legătură între numiții „volohi“ dintre Carpați și Nistru și mult disprețuiții „valahi“ dintre Carpați și Dunăre.

De asemenea, Vasile Stati nu acordă nici un fel de importanță faptului că în majoritatea izvoarelor medievale principatul Moldovei era numit „Moldovlahia“ sau pur și simplu „Valahia Mare“. Pentru Stati „volohii“ rămân proto-moldoveni, fără nici un fel de argumentare sau demonstrație științifică. Iar Moldova rămâne Moldova deși s-ar putea găsi cu ușurință câteva sute de dovezi documentare - inclusiv hărți - în care este vorba de „Valahia“ sau „cealaltă Valahie“.

„Limba moldovenească“

Aceleași metode pseudo-științifice le aplică Vasile Stati și când vine vorba de „limba moldovenească“. Lingvistul de la Chișinău habilitat la Moscova trece peste mărturiile cronicarilor Miron Costin, Grigore Ureche sau Dimitrie Cantemir - care afirmă clar că se exprimă în limba română - și îi înhamă pe cărturarii menționați la căruța moldovenistă proclamându-i „părinți ai limbii moldovenești“. La fel de ușor trece Vasile Stati și peste toate mărturiile medievale ale unor străini care au călătorit prin țările române și care țin să consemneze identitatea limbii vorbite în spațiul care alcătuiește astăzi România.

Trebuie spus aici că pe tot parcursul evului mediu există menționări ale „moldovenilor“ însă de fiecare dată este vorba de apartenența la statul medieval „Moldova“, cronicarii de aici și de pe alte meleaguri ținând de fiecare dată să sublinieze comunitatea de limbă și etnie cu cetățenii celui alt stat românesc - numit Muntenia, Valahia sau Țara Românească.

În rândurile ce urmează am adunat o listă minimă de mărturii pornind din evul mediu până în epoca modernă - consemnări care contrazic întreaga teorie a lui Vasile Stati și pe care acesta nu se obosește să le explice, ignorându-le pur și simplu.

George DAMIAN

1370, iulie 24 - Papa Urban al V lea îl numește pe domnitorul Moldovei Iațcu „duce al părții moldovenești de națiune valahă“ - „dux Moldaviensis partium seu nationes walachiae“ (Eudoxiu Hurmuzaki, *Documente privind istoria României*, I, 2, p. 160)

1414 - ieromonahul Zosima trece prin Moldova în drum spre Țarigrad și constată că aceasta este „țară volohă“ (Gheorghe Bezdviconi, *Călători ruși în Moldova și Muntenia*, București, 1947, p. 16)

1524 - Petru Porembsky afirmă că românii din Transilvania „au aceeași limbă“ cu Petru Rareș, voievodul Moldovei (Eudoxiu Hurmuzaki, *Documente privitoare la istoria românilor*, vol. II, partea IV, p. 306)

1554 - cronicarul polonez Stanislav Orzechovski afirmă: „ei (moldovenii) erau născuți din italieni și romani și se cheamă pe limba lor români de la romani, iar pe a noastră - valahi de la italieni“ - „...erant ex Italis Romanisque procreati, qui eorum lingua Romani, a Romanis, nostra Valachi, ab Italis, appellantur“ (Adolf Armbruster, *Romanitatea românilor. Istoria unei idei*, București, 1993, p. 115)

1593 - negustorul rus Trifon Korobeinikov afirmă despre Moldova că este „țară volohă“ condusă de un „voievod voloh“ (Gheorghe Bezdviconi, *Călători ruși în Moldova și Muntenia*, București, 1947, p. 37)

1597 - Primarul Sucevei se intitulează astfel „scris-am adecă noi, birăul cel rumânesc

și cu cel armenesc cu 22 de pargari de la uraș de la Suceav“ (Eugen Stănescu, Semnificații istorice ale numelui poporului și țării noastre“, în Magazin istoric, nr. 10, 1969, p. 38

1630 aprilie 24 - Minoritul din Malta Paolo Boncini scria „în aceste țări preoții dacă nu cunosc limba valahă, adică moldovenească, sau maghiara sau germana nu vor putea să facă nimic“ - „... la lingua vallaça sive moldava overo ungara overo tedesca...“ (Giuseppe Piccillo - Moldovenesc-românesc în documentele misionarilor catolici, în revista „Limba română“, Chișinău, nr. 1-3, 1997)

1640 - Grigore Ureche îi include pe moldoveni în etnia românească: „Rumânii câți se află lăcutoiri la Țara Ungurească și Ardeal și la Maramoroșu, de la un loc sântu cu moldovenii și toți de la Râm se trag“ (Grigore Ureche, Letopisețul Țării Moldovei, ed. II, Chișinău, Ed. Literatura artistică, 1988, p. 133-135)

1641 - misionarul catolic Petru Bogdan Baksic scrie după o vizită în Moldova că „moldovenii vorbesc limba valahă“ - „il Valaccho“ (Călători străini despre Țările Române, vol V, București, 1973, p. 224)

1643 - Mitropolitul Varlaam al Moldovei își intitula una din lucrări „Carte românească de învățătură. Dumenecele de preste an și la praznice împărătești și la svinți mari, cu dzisa și cu toată cheltuiala lui Vasile Voievodul și Domnul Țării Moldovei, din multe spirituri tălmăcită din limba slovenească pre limba românească de Varlaam, Mitropolitul de Țara Moldovei, în tiparul domnesc în Mănăstirea a Trei Svetitelii în Iași de la Histos 1643“. În acest volum apare o Predoslovie a lui Vasile Lupu „cătră toată seminția românească“ în care se spune că „Dintru cât s-au îndurat Dumnezdu dintru mila Sa de ne-au dăruit, dăruim și noi acest dar limbii românești, carte pre limba românească, întâiu de laudă lui Dumnezdu, după acea de învățătură și de folos sufletelor pravoslavnice“. (Varlaam, Opere, Chișinău, 1991, p. 20)

1643, mai 24 - domnitorul Moldovei Vasile Lupu îl recomandă pe preotul Bartholomeo Bassetti care a scris pentru el „o carte în limba valahă“ („lingua valaca“) (Giuseppe Piccillo - Moldovenesc-românesc în documentele misionarilor catolici, în revista „Limba română“, Chișinău, nr. 1-3, 1997, p. 24)

1644 - Iezuitul Paulus Beke relatează referitor la Moldova: „Este foarte potrivit aici preotul care cunoaște limbile valahă, ungară, săsească sau germană și italiană“ - „...valachicam, ungaricam, saxoniam seu germanicam et italicam linguam“ (Giuseppe Piccillo - Moldovenesc-românesc în documentele misionarilor catolici, în revista „Limba română“, Chișinău, nr. 1-3, 1997)

1648 - diplomatul transilvănean Ioan Kemeny relatează că în cadrul unei solii către voievodul Moldovei Vasile Lupu i-a dus acestuia „două scrisori în latinește și

românește“ și a vorbit cu voievodul moldovean „cât știa în românește“ (Călători străini..., vol. V, București, 1973, p. 135, 140)

1661 - Nicolae Milescu Spătarul afirmă în traducerea „Cărții cu multe întrebări foarte de folos pentru multe trebi ale credinței noastre“ că „Dumnezeu se zice în limba greacă Theos, iar pe limba latinească Deus, iară rumânește se cheamă Dumnezeu, care nume iaste luat de la letinie, în ce chip și mai jumătate de limba românească luat de la latini“. (V. Cădea, Nicolae Milescu și începuturile traducerilor umaniste în limba română, în „Limba și literatură“, VII, 1963, p. 29). Mai mult, autoritățile ruse îl numeau pe Nicolae Milescu „Valahul“.

1666 - istoricul sas Iohann Troster afirmă că moldovenii „sind Wallachen, der Romischen Colonien Ubrige, nennen sich Romunos“ - „sunt valahi, urmași ai coloniștilor romani și se numesc români“, Troster ne furnizează și o probă de „limbă moldovenească“: „Assa greschte Rumunyi“ (Adolf Armbruster, Romanitatea românilor. Istoria unei idei, București, 1993, p. 195)

1671 - Giovanni Battista del Monte afirmă că „provincia Moldova este supusă stăpânirii unui domnitor della natione Vallacha“ (Giuseppe Piccillo - Moldovenesc-românesc în documentele misionarilor catolici, în revista „Limba română“, Chișinău, nr. 1-3, 1997)

1673 - Mitropolitul Dosoftei al Moldovei își intitula Psaltirea: „Psaltire a sfântului proroc David. Pre limba rumânească, cu dzisa și cu toată cheltuiala Preluminatului întru Isus Hristos, Ioan Ștefan Petru Voievodă, Domnul Țării Moldovei“.

1680 - iezuitul Martin Szentivanyi relatează că „valahii“ cin Moldova și Țara Românească spun în limba lor „și noi suntem români“ și „suntem de sânge român“ „Valachos, qui Moldaviam et Transalpinam incolunt, seipsos pro Romanorum progenie tenere, dicunt enim communi modo loquendi: Sie noi sentem Rumeni; etiam nos sumus Romani. Item: Noi sentem di sange Rumena; Nos sumus de sanguine Romano“ (Adolf Armbruster, Romanitatea românilor. Istoria unei idei, București, 1993, p. 191)

1686 - Miron Costin afirmă: „Începutul țărilor acestora și neamului moldovenesc și muntenesc și câți sunt și în țările ungurești cu acest nume, români și până astăzi, de unde sântu și de ce seminție, de când și cum au descălecat aceste părți de pământ, a scrie, multă vreme la cumpănă au stătut sufletul nostru“. Tot Miron Costin extermină dintr-un condei toate scrierile lui Vasile Stati afirmând: „Că acest nume moldovan ne este de pre apa Moldovei după al doilea descălecatul acestei țări de Dragoș vodă (...) Măcar dară că și la istorii și la graiul și străinilor și în de sine, cu vremi, cu vacuri, cu primenele, au și dobândesc și alte nume, iară acela carele este vechi nume stă întemeiat și înrădăcinat, român, cum vedem. Că savai ne răspundem

acum moldoveni, iară nu întrebăm știi moldovenește? ce: știi românește? adevă rămlenește. Puțin nu este: scis romanice? pe limba latinească“. Cronicarul moldovean se referă și în alte rânduri la limba sa ca fiind românească: „că poate și limba noastră a fi acest felu de scrisoare ce se cheamă stihuri. Și nu numai aceasta, ci și alte dăscălii și învățături ar putea fi pe limba românească, de n-ar fi covârșit vacul nostru cel de acum de mare greutate“ (Miron Costin, Opere alese, Chișinău, 1957, p. 27, p. 59, p. 257)

1709 - călătorul suedez Johann Wendel Bardili afirmă: „După numele orașului Iași, locuitorii acestui ținut care acum se numesc români...“ (Călători străini..., vol VIII, București, 1983, p. 279)

1711 - țarul Petru cel Mare nota în jurnalul său cu privire la campania din Moldova: „sa primit știrea că feldmaresalul Șeremetiev cu cavaleria a sosit la granița valahă, la fluviul Nistru. La târgul Rașcov feldmaresalul a trecut fluviul și a trimis acolo pe brigadierul Kropotov cu un detașament pentru a primi pe gospodarul valah Dimitrie Cantemir“ (A. Boldur, Expediția de la Prut din 1711, în Studii și cercetări istorice, București, 1946, vol. XIX, p. 312)

1717 - Dimitrie Cantemir își intitulează astfel lucrarea întocmită la cererea Academiei din Berlin: „Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor. Întâi pre limba latinească izvodit, iar acum pre limba românească scos cu truda și osteneala lui Dimitrie Cantemir Voievodul“.

1722 - iezuitul Martinus Kiernozyzski afirmă că a făcut o traducere din latină în „limba comună a moldovenilor și valahilor“ (Giuseppe Piccillo - Moldovenesc-românesc în documentele misionarilor catolici, în revista „Limba română“, Chișinău, nr. 1-3, 1997)

1817 - Mitropolitul Gavril Bănulescu Bodoni scria „Drep aceea, noi tălmăcind de pe limba slovenească pe cea românească trei izvoade ...“ (Ștefan Ciobanu, Cultura românească în Basarabia sub stăpânirea rusă, Chișinău, 1992, p. 42)

1829 - Apare la Iași gazeta „Albina românească“

1837 - Apare la Iași suplimentul „Alăuta românească“

1840 - Apare la Iași „Arhiva românească“

1843 - Mihail Kogălniceanu afirma: „Eu privesc ca Patria mea toată acea întindere de loc unde se vorbește românește și ca istoria națională, istoria Moldaviei întregi, înainte de sfâșierea ei, a Valahiei și a fraților din Transilvania“. (Mihail Kogălniceanu „opere. Scrieri istorice“, București, 1946, p. 647)

1848 - Vasile Alecsandri publică broșura „În numele Moldovei, a omenirii și a lui Dumnezeu“ adresată „fratilor români din toată România“

1852 - Vasile Alecsandri publică volumul „Poezii populare ale românilor“

Rădăcina răului

Minciuna autoguvernărilor minoritare din Ungaria

Alegerile de autoguvernări minoritare din Ungaria nu sunt alegeri libere. Ele au la bază o legislație care permite ca oricine să voteze și oricine să fie votat în rândurile autoguvernărilor minoritare. Nu s-a speriat nimeni de introducerea unor noi elemente la alegerile din 2006, când numai cu sprijinul unei asociații civile care se declară a minorității se putea candida. Nici până în ziua de azi nu l-a tras nimeni la răspundere pe acel domn de etnie rromă (tigan) care a înființat la Budapesta o așa-numită „uniune democratică maghiaro-română” în numele căreia a împânzit sectoarele din Capitală cu autoguvernări românești. Înmulțit numărul acestor pseudo-autoguvernări românești cu 640 de mii de forinți pe an, ajungem la suma de mai multe milioane de forinți pe care bugetul statului îl varsă în buzunarele acestor ne-români. Pe hârtie și aceștia figurează ca „reprezentanți” ai românilor din această țară.

În Ungaria, atât Legea Minorităților cât și legile referitoare la alegerile așa-numitelor „autoguvernări” ale minorităților, servesc un singur interes: să arate opiniei publice internaționale cât de mult face Ungaria pentru naționalitățile care trăiesc pe teritoriul ei și, concomitent, să demonstreze (să le dea lecții) autorităților din țările unde trăiesc unguri cum ar trebui să trateze ei minoritatea maghiară. O lecție dată pe spinarea noastră. Șoriciei de laborator, adică minoritățile din Ungaria, se zbat de mult timp între viață și moarte, dar s-au găsit la fiecare minoritate persoane, cu școală puțină și cu obraz gros, care pentru un salariu de jumătate de milion lunar, să strige în gura

mare că în Ungaria minoritățile au „autonomie culturală” și „reprezentanți alesi în mod legal”.

Sistemul de autoguvernări minoritare din Ungaria este unul nereprezentativ. Dovezile cele mai clare ale abuzurilor și falsurilor, făcute în numele minorităților, sunt că s-au ținut alegeri în 119 localități unde la ultimul recensământ din 2001 nimeni, sau cel mult trei persoane, s-au declarat a fi membru al naționalității respective. La fel cum această nereprezentativitate o dovedește și faptul că majoritatea deputaților nu cunosc limba minorității pe care s-au angajat s-o reprezinte. Un abuz și mai mare este egalizarea votului pe localități și nu, așa cum ar fi fost normal, în funcție de numărul celor ce votează. Adică, cu riscul de a ne repeta, o localitate de 3000 de români și a alta cu 30 au dreptul la același număr de deputați. Ce-ar zice ungurii dacă Dobrițanul și Otlaca-Pustă ar avea același număr de consilieri locali? și poate cel mai mare abuz (că mai au timp să inventeze și altele) este votul dublu. Adică votezi o dată pentru consiliile locale și mai o dată pentru care minoritate vrei tu, pe baza unei simple declarații. Ce s-ar întâmpla dacă în România oricare cetățean ar putea vota consiliul local din localitatea unde își are domiciliul și după aceea ar putea vota și reprezentanții UDMR. Ar face presa din Ungaria un cataclism mai mare ca după Trianon.

Tocmai din aceste motive este inacceptabil ca țările-mamă ale naționalităților conlocuitoare în Ungaria să fie de acord cu acest simulacru și să trateze acest sistem

fals și mincinos ca fiind unul legal și reprezentativ sau, mai rău, unul politic. Simplul fapt că reprezentanții țării noastre mamă, România, se așează la aceeași masă de tratative cu conducătorii Autoguvernării Românești pe țară, despre care și ei știu foarte bine cum au fost aleși, este o perversitate. Sau să inversăm situația și să dăm un exemplu pe care sigur că îl vor pricepe și cei care, de fapt, nu vor să înțeleagă un lucru foarte simplu: aș vrea eu să văd acel guvern ungar sau acea ambasadă ungară, care cu toate că doar prin translator s-ar înțelege cu reprezentanții minorității maghiare, i-ar trata pe aceștia ca reprezentanți autentici ai minorității respective. Sau care ministru de externe maghiar ar sta de vorbă măcar cu o reprezentanță a ungarilor din România alcătuită din... români.

Responsabili din România n-ar trebui nici să respire același aer cu acea Autoguvernare Românească pe țară, care a fost creată prin abuzuri electorale și cu voturi neromânești, darămite să dezbătă cu aceasta problemele de viitor ale comunității. Numai cu înțelegerea concretă a problemei și cu insistență se vor putea curăța aceste reprezentanțe de elementele străine și dăunătoare. Nu pot exista soluții pentru rezolvarea problemelor minorității române din Ungaria până când răul nu va fi stârpiț din rădăcină.

Eva IOVA

*Preluare după „Foia Românească”,
revista românilor din Ungaria*

Haiducul credinței din Timoc - premiat de DRRP

Ministerul Afacerilor Externe - Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni - a acordat preotului Bojan Aleksandrovici din Serbia premiul pentru promovarea identității culturale, lingvistice și religioase a românilor de pretutindeni, pe anul 2007, informează Rompres. Părintele Bojan Aleksandrovici este fondatorul

bisericii din localitatea sârbă Malaița, raionul Negotin, zonă în care este prezentă o vastă comunitate de români timoceni. Biserica ridicată prin efortul părintelui Aleksandrovici este primul lăcaș de cult din Serbia de nord-est în care serviciul religios se desfășoară în limba română, un simbol al afirmării identității culturale, lingvistice și

religioase a românilor din Serbia. Anual, MAE, prin Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni, acordă premii în valoare de 3000 de euro persoanelor care au obținut rezultate remarcabile în activitățile de sprijinire a românilor de peste hotare și de promovare a limbii și culturii române.